

Inuiaqatigiilerineq C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Inuiaqatigiilernermi sammineqarput Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani inuiaqatigiinni pissutsit. Ilinniartitsissut maannakkut pisut atuagarsornerlu tunngavigalugit Kalaallit Nunaanni nutaaliaasumi nunarsuarmilu qanilliartorfiusumi inuiaqatigiit pisinnaassusiannik assigiinngiaarnernillu ilisimasaqarfiulersarpoq paasinniffiullunilu. Inuit pissusaanni, aningaasaqarnikkut politikikkullu inuiaqatigiinni maannakkut ineriartornernik taaguutit atassuteqartinnerisigut isummat iliuusissatullu periarfissat pitsaassusilersinneqartarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani inuiaqatigiinnik tunngasunik inuiaqatigiinnilu nutaaliaasuni ineriartornermut sunniutaasunik tunngaviusumik ilisimasaqalissapput paasinnillutillu.

Iikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ilaatigut ilinniagaqaqqinnissaminnut tunngatillugu inuiaqatigiinnik ilisimatusarnerm periutsini taaguutit, atuagarsorluni ingerlatsinerit ataasiakkaat periutsillu atorlugit misilittakkat tunngavigalugit ajornartorsiutinik suliaqarsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Inuit ataasiakkaat inuiaqatigiillu akornanni pissutsit ilinniartut tunngaviusumik paasisinnaassavaat, taamaalillutik inuiaqatigiinni ajornartorsiutinik nammineerlutik ataatsimoorlutillu aaqqiissutissatut siunnersuutinik nassaarsinnaassallutik. Tamassumunnga atatillugu ilinniartut inuiaqatigiinni innuttaasutut aalajangiisarnerit qanoq iliorlutik sunniuteqarfigisinnaanerlugit politikimullu sunniuteqarsinnaanerlutik paasisaqarfigissavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu inuit tamat oqartussaaqataaneranni pissutsinik inuit tamat oqartussaaqataanerannut inuiaqatigiinnilu ineriartornermut pingaaruteqartunik oqallinnermut isummersinnaassapput peqataallutillu, nammineerlutillu inuiaqatigiinni ajornartorsiutit pillugit tatiginartumik pitsaassusilimmillu oqallissinnaassallutik isummersinnaassallutillu. Ilinniartut tamassumunnga atatillugu kulturimut inuiaqatigiinnullu tunngatillugu, inuiaqatigiinni tamat oqartussaaqataaffigisaanni akisussaassuseqalersinnaassapput sunniuteqarsinnaassallutillu.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

- a) Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni ajornartorsiutit taakkunungalut aaqqiissutissanik nassuiaanermut sociologimik, aningaasaqarnermik politologimillu tunngaviusumik ilisimasat atorsinnaassallugit,
- b) Tunngaviusumik assigiinngiaatsit inuillu pissusaanni kulturimilu pissutsit imminnut atanerat misissorsinnaassallugit,
- c) Maannakkut politikkimi aalajangeeriaatsit misissorsinnaassallugit,
- d) Kalaallit Nunanni inuiaqatigiinni atugarissaarfiusuni tullerriaarnermi ajornartorsiutit aalajangersimasut misissorsinnaassallugit,
- e) Danmarkimi nunarsuarmilu politikkimi iliuusissasut perarfissat pingaaruteqarssusiannik assersuutissat aalajangersimasut takutissinnaassallugit,
- f) Inuiaqatigiilerinnermi apeqqutit oqaasertalersinnaassallugit,
- g) Suliamik ingerlatsinnermi imminnut atanerit ajornangitsut uppersaasiornissaannut paasissutissat ujaarsinnaassallugit, atorsinnaassallugit isornartorsiuvillunilu nalilersinnaassallugit,
- h) Periutsit tabellit diagraammillu ajornangitsut suliamik ingerlatsinnermi imminnut atanerat paasissutissiissutigisinnaassallugit,
- i) Suliamik ingerlatsinnermi taaguutit atorlugit suliamik ingerlatsinnermi imminnut atanerit pillugit ilisimasat paasissutissiissutigisinnaassallugit,
- j) Ilinniartsitsissummi ataqatigiissillugit aaqquussinnermi qaffasissutsit paasissutissiissutigisinnaassallugit nalilersinnaassallugillu,
- k) Suliamikingerlatsinnermi oqaloqatigiinnermi peqataassinnaassallutik suliamillu ingerlatsinnermi ajornartorsiutit oqaloqatigiissutigisinnaassallugit aamma
- l) Suliamik ingerlatsineq tunngavigalugit nammineq isumat tunngavilersinnaassallugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnert

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnert ukuupput:

Politikki

- a) politikkimi tunngaviusumik isummat, tassunga ilanngullugit konservatisme, liberalisme aamma socialisme, nassuiaanerit nutaaliat ilanngullugit
- b) inuit oqartussaaqataanerannik paasinninnerit, tassunga ilanngullugit eqqartuussiveqarnerup pingaarutaa aamma
- c) Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu politikkimi aalajangiinnerit, tassunga ilanngullugit politikkimi peqataanissamut perarfissat

Sociologi (inuit atugarisaannik pissusilersuutinik ilisimatusarneq)

- d) kinaassutsip pilertarnera inuillu atugassarisaannik pilersitsisarneq
- e) inuiat atugarisaanni kulturimilu assigiinngissutsit.

Aningaasaqarneq

- f) aningaasaqarnermi periutsit, aningaasat ingerlaartarnerat aamma aqutsinnermi atortut,

- g) atugarissaarneq agguasaarnerlu aamma
- h) Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiutit aaqqissuussaaneerat suliffeqarnermilu pissutsit

Periuseq

- i) Kvalitativimik kvantitativimillu periuseq.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat imaattuugajuttarput inuiaqatigiinni maannakkut oqallinnermi assersuutit suliamik ingerlatsinermut atatillugu annertunerusumik erseqqissaanermut atassuteqartitsisarnermullu atorneqartartut, tassunga ilanngullugit Kalaallit Nunaanni ineriartortitsinermi nunarsuarmlu Europamilu pissutsit pingaaruteqassusiat. Pingaarnertut ilinniakkatullu ilassutitut ilinniakkat sapinngisamik Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut atassuteqartinneqassapput.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

- a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
- f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut inuiaqatigiinni maannakkut ajornartorsiutinut aaqqiinernullu tunngatillugu ilinniartut alapernaannerat aallaaveqarluni. Ilinniartitsinerup tamarmiusup ingerlanerani sammisanik suleriaatsinillu toqqaanikkut ilinniartut annertunerusumik peqataatinneqartassapput. Sammisaaq minnerpaamik ataaseq sammisat akornanni suliarineqassaaq.

Ilinniartitsinermi pissutsit ataasiakkaat tunngavigineqarnissaat pingaartinneqassaaq, tassa ajornartorsiutit aalajangersimasut aallaavigineqassapput, aammalu ilinniartut ataasiakkaat suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu isummanik saqqummiinissamut, tunngavilersuinissamut nalilersuinissamullu periarfissinneqassapput. Pissutsit ataasiakkaat tunngavigalugit ilinniartitsineq piffissat ilaanni aaqqissuunneqarpat tamassuma kingorna assersuutit aalajangersimasut atorlugit ilinniartitsissutit atorneqassapput. Ilinniartitsinermik ingerlatsinerit taamaattut inuiaqatigiilerinermi assigiissutsit assigiinngissutsillu erseqqissarnissaannut atorneqarsinnaapput.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq isummanik, taaguutininik periutsinillu toqqaaneq tamatigoortunngorlugu.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsit assigiinngiiaartillugit ilinniartunillu suliaqartitsilersut ilinniartitsinermi atorneqassapput, ilinniartut taamaalillutik suliamik ingerlatsinermi imminnut atassuteqarnernik misissuinissamut, uppersarsaasiornissamut, ingerlatitseqqinissamut oqallinnissamullu periarfissinneqassallutik.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq, taamaalilluni ilinniartut assigiinngiiaartut, taakku ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

Ingerlatsinerit avammut sammisut ilinniartitsinermit ilanngunneqassapput. Ilinniartitsinermi tamarmiusumi suliniut annikinnerusoq minnerpaamik ataaseq ingerlanneqassaaq, tassani suliamik ingerlatsinermi ajornartorsiut ataaseq ilinniartitsissummi periutsit atorlugit suliarineqassalluni.

Allattariarsorluni suliart assigiinngiiaartut ilinniartitsissummi itisiliinermit tapersiissapput aammalu ilinniartut inuiaqatigiilerinermi apeqqutinik oqaasertalersuisinnaassusiaannut ilinniartitsissummilu imminnut atanernik isummanillu uppersarsaasiorsinnaassusiannik tunngavilersuisinnaassusiannillu ineriartortitsissalluni.

4.3 It

Atortussat sillimatillu digitaliusut ilinniartitsinermi atorneqassapput ilinniartitsissummi anguniakkanut perorsaanermillu ingerlatsinermit tapertatut.

It ukununga atorneqarsinnaavoq:

- anguniagalimmik apersusersuisumillu paasissutissanik ujarlernermit,
- suliamut tunngatillugu ilisimasat sulinerinut ingerlateqqinnerinullu
- ilisimasanik paarlaasseqatigiinnernut aamma inuiaqatigiinni ajornartorsiutit pillugit oqallinnernut peqataanernut.

Inuiaqatigiilerinermi nittartakkanut naapertuuttunut innersuussinerit aamma aalajangersimasunik isiginiagaqarluni ujarlernermi periutsit ilinniartitsinerni ataasiakkaani ilaapput. Ataatsimooqatigiiffiit digitaliusut atornissaat ilinniartitsinermut ilaatineqassaaq.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfinnut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsissutit pingaarnertit annertunerusumik itisilernissaat atassuteqartinnissaallu siunertaralugu ilinniartitsissutit allat ilinniartitsissummi ilanngunneqarsinnaassapput.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ataasiakkaanik ilitsersuisarnikkut, ilinniartitsiviup iluani misilitsinnerit atornerisigut ilinniartitsissummilu ingerlatat pillugit utertitsilluni nalunaruteqarnikkut ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminni qaffasissusiannik ineriartornerannillu ersarissumik paasisinneqassapput. Nalilersuinermi tunngaviit tassaapput ilikkagassatut anguniakkat. Aamma ingerlatat ilinniartut ilinniartitsissummi ineriartornerminnik nammineerlutik qisuariartitsisartut ingerlanneqassapput.

Allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu ingerlatat pillugit utertitsilluni nalunaaruteqarnerat tunngavilersuisarnerit, aaqqissuussinerit, oqaasertalersuisinnaassuseq suliamillu ingerlatsinermi eqqortuliornertit pillugit eqqorluartumik ilitsersuisarnikkut pissapput.

Minnerpaamik semesterini tamani ilinniartut ilinniartitsissummi suliaqarnerannik, peqataavinnerannik pimoorussinerannillu nalilersuisoqartassaaq. Tamassumunnga atatillugu ilinniartitsinermik ataatsimut nalilersuisoqartassaaq.

5.2 Misilitseriaatsit

Suliassaq sammisamik siumut ilisimasamik ilisimanngisamillu ilanngussaqaqarfiusumik annikinnerusooq minnerpaamik quppernertit nalinginnaasunik marlunnik-pingasunik annertussuslik tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Qupperneq nalinginnaasooq 2400-nik naqinneqarpoq, akunnequsersuutit ilanngullugit.

Suliassat sammisaniittut ilinniartitsinermi atorneqarsimassapput taamaalillutillu soraarummeertunit ilisimaneqarlutik

Minutsit 48-t missaanni piareersartoqassaaq piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniissalluni.

Ilinniartitsissut pillugu soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut soraarummeerneq ingerlanneqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertup ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitigineranik nalilersuinikkut naliliisoqassaaq.